

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמור.

עין משפט
נר מצוה

א ב מ"י פ"י מהלכות
טומאות אולתן הל"ג:
א ג מ"י פ"א ט"ז הלכה ב
ופ"י הלכה יג:

רבינו חננאל

אמרו לו זיתים וענבים
ויכחו שהמשקין היוצא
מהן לרצון טמאין. פי'
מקבלין טומאה, מפני שהן
משקין והמשקין אין צריכין
הכשר, ושללא לרצון טהורין
כלומר אובלין הן, וכיון
שללא הוכשרו אינן מטמאין.
ובאנו להעמיד משנה זו
לרצון דניחא ליה, שלא
לרצון בטמא, להודיע כי
אפילו זיתים וענבים דבני
הסיטה ניגהו טמא אכול
הן, וכ"ש תותים ורמונים.
ואמרין לא, פירוש לרצון
דמתניתין בטמא וכל סתם
משקה הוא חשוב, ופירוש
הסיטה ניגהו טמא אכול
בפירוש שאין רצונו להוציא
מהן משקין. איבעית
(תמא) [אמא] שאני סלי
זיתים וענבים כיון שהסלין
לאו בני קיבול משקה הן,
דבר ידוע הוא שכל משקה
השותת מהן לעפר (ו)הולך
והוא לאיבוד, כאילו
מפיקרא הפקדן ושאינן
חובין, ולפיכך הן טהורין.
חוב איתן לפרושי דרבנן
מודו ליה ל' יהודה בשאר
פירות מיהא דתניא טוחטין

(א) מנאן שייך עוד לעמוד
הקודם, (ב) [במדרש בג],
(ג) [גמ' טו, ד] ע"כ שייך
לעמוד הקודם.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מחמיר וכו'
שדמה טהור. כ"כ ובתוספות
יו"ט טוף מ"ס מכשירין מותר
קשיא ו' דבאמת דם בטהור
לשתייה משכיר כמו חלב שהיה
מדם הקודם והחלב לרפוא'
ע"כ: (ב) ד"ה לא לרצון וכו'
לא ניחא לי תניא כ"ל ואות
ד' נמתק: (ג) בא"ד המירו
לה למגע טמא מת:
(ד) בא"ד אמר רבה בר אבהו
שינק בתקופה: (ה) בא"ד
וקאמר דלא ניחא ליה טהור:

שדס מגפסה. של אשה אס נגף רגלה או ידה וכל חצורה שיאל
מננה דס כדאמר צפרק דס הגדה (גדה דף נה:): דס חללים דהיינו
דס הרוב קרוי משקה שנאמר ודס חללים ישמהו ודס מגפתו מפרש
התם דדס חללים היו דמה לי קטליה כוליה מה לי קטליה פלגא
וחלב דס מגפתו דדס נעכר ונעשה
חלב⁴ ודס מגפתה סתמיה שלא לרצון
הוא וטמא: **יטמא חלב הבהמה**
שלא לרצון. בתמיה שהרי דס
מגפתה טהור דבהמה לאו בכלל חלב
הוא, ומיהו דס שחיטה מכשר משום
דאיתקש למים דכתיב (דברים יב)
על הארץ תשפכנו כמים: **י" מחמיר**
אני בחלב. לטמא אף שלא לרצון
מנדם: **שהחולב.** לרפואת הבהמה
שלא זיקקה חלבה טמא דהא לרצון
הוא והמקין דס לבהמה לרפואה
טהור דרס מגפתה היא והואיל
והחולב לרפואה טמא אף הנוטף
שלא לרצון טמא: **אמרו לו.** אינו
דומה שלא לרצון ליואל לרצון שהרי
סלי זיתים וענבים ויכחו שהמשקה
כו: **שלא לרצון בטמא.** וקמני
טהורין דלא חשיב משקה אי רבי
יהודה קאמר לה קשיא ואי רבנן

מחמיר אני בחלב מברם שהחולב לרפואה
טמא והמקין לרפואה טהור אמרו לו סלי
זיתים וענבים יוכיחו ישהמשקין היוצאין
מהן לרצון טמאין שלא לרצון טהורים מאי
לאו לרצון דניחא ליה שלא לרצון בסתמא
ומה זיתים וענבים דבני סחיטה ניגהו
שלא לרצון ולא כלום תותים ורמונים דלאו
בני סחיטה ניגהו לא כ"ש לא לרצון בסתמא
שלא לרצון דגלי אדעתיה דאמר לא
ניחא לי ואיבעית אימא שאני סלי זיתים
וענבים כיון דלאיבוד קיימי מעיקרא אפקורי
מפקרי להו אשכחן ר' יהודה דמודי לרבנן
בזיתים ובענבים רבנן דמודו ליה לרבי
יהודה בשאר פירות מגלן דתניא סוחטין
בפגעין

קאמרי כל שכן טהורין לרבי יהודה דהא מידי דלרבנן משקה הוא לרבי
יהודה לאו משקה הוא וכ"ש מידי דלרבנן לאו משקה והשתא ומה
זיתים וענבים כו'. והוא הדין מני למירמי נמי זיתים וענבים אזיתים
וענבים דקמני לעיל דמודה בהו רבי יהודה דאף לאוכלין היואל מהן
אסור אלמא הא אלימא ליה לאקשוי דתותים ורמונים דלאו בני סחיטה
ניגהו קמני לעיל דקמס אסור והכא קמני דאפי' זיתים וענבים סתמא
לאו למשקה: **דגלי דעסיה.** בזהדיא ואמר לא ניחא לי והוי גילוי דעתא
טפי מהכניסו לאוכלין: **ואיבעית אימא שאני סלי זיתים וענבים וכו'.**
ודווקא נקט סלין שהמשקה הנוטף מהן נופל לרצון והולך לאיבוד
הלכך סתמא לא ניחא ליה: **אפקורי מפקרי.** למהו משקה. אבל
שאר כלים אפילו תותים ורמונים אימא לך סתמא למשקה:
בפגעין

דקמני בצולוהו צאשה ובהמה זיתים וענבים מיירי בכל ענין בין
מסתמא בין אמר לא ניחא לי: **תותים ורמונים דלאו בני סחיטה**
ניגהו. תימה לי מאי קשה דילמא הא דתניא לעיל גבי תותים
ורמונים למשקין ולסתם היואל מהן אסור הני"מ בצמך דוקא והכא
בלא משך איירי הלכך שלא לרצון דהיינו בטמא לא חשיב משקה:
לא לרצון בסתמא ושללא לרצון דגלי דעתיה דאמר לא ניחא לי.
^(ב) דתניא התם בכריתות פרק אמרו לו (דף יג.) התיור (ו) לו למגע
טמא מת להניק את צנה וצנה טהור ופריך צנה אמאי טהור כיון
דינק חלב אימני ליה מחלב וכי תימא לא איתכשר איתכשר בטיפה
המלוכלכת ע"פ הדד ודע"ג עד ולרבא מקום חלב מעין הוא ואין לרבי
הכשר [משמע ליה] דמה שהוא צפי התינוק שהתינוק יונק חשיב
כאוכל ולרבי הכשר לפי שהוא מאכלו של תינוק וקאמר דאיתכשר

בטיפה המלוכלכת צפי הדד דהוי משקה כסתם חלב דלאו לאוכל צפי ליה ומשני רב נחמן אמר רבה בר אבהו (ב) בתקופה אחת שלא
הניח טיפה המלוכלכת ע"פ הדד אמר רבא שמי תשובות צדק חדא דקא חזינן ליה לפומיה דינוקא דמלא חלבא ועוד מקום חלב מעין
הוא דהא חנן חלב האשה מטמא לרצון ושללא לרצון מאי היא דלא ניחא ליה וקמני מטמא פי' אלמא חשיבא כמעין מדמטמא שלא לרצון
וכיון דחשוב כמעין גס צפי התינוק נמי היא חשוב כמשקה כמו שאם היה מעין ואין לרבי הכשר כך לרבי לפרש דאח"ל דאינו מוכיר
מעין אלמא כלומר דכמשקה חשיב א"כ מאי לרבי למימר שלא לרצון מאי היא כו' דמדקמני לרצון מטמא הו"מ למיפרכ אלמא לרצון
חשיב פי משקה ואשה דמניקה את צנה לרצון הוא אלמא אמר רבא כו' עד ולרבא מקום חלב מעין הוא ולא לרבי הכשר והתנן האשה
שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור התנור טמא וקשיא לן צמאי איתכשר ואמר ר' יוחנן בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד והשתא קשה
לר"י מאי קאמר צמאי איתכשר דמדדעי הכשר אלמא אוכל חשיב ליה וא"כ אף יטמא אוכל את התנור והא אין אוכל מטמא כלי
ואומר ר"י דה"פ וקשיא לן צמאי איתכשר כלומר לא מציעא שאין התנור טמא אלמא חלב הנוטף מדדיה גופה אמאי היא טמא הא לא
איתכשר ומשני בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד ואותה טיפה עצמה המלוכלכת ע"פ הדד מטמא התנור שהיא חשובה משקה ומשקה מטמא
כלי כדאמרין צפ' קמא דמכילתין (דף יג.) והשתא פריך שפיר לרבא דאמר דאפילו אמר לא ניחא לי מטמא חלב האשה דחשיב משקה
והכא חשיב ליה אוכל אבל לר"י אמר רבה בר אבהו אחי שפיר דהכא דאמר לא ניחא לי ודאי חשיב ליה אוכל ונטף חלב מדדיה
חשיב לא ניחא ליה כיון שהוא נופל לאויר תנור ואזיל לאיבוד דודאי לא ניחא ליה ועוד פריך התם לרבא מדתניא ט' משקין צב
הזיעה וליחה סרוחה והריעי טהורים מכלום דמעט עינו ודס מגפתו וחלב האשה מטמא טומאת משקין צרביעית רוקו וזבא ומימי
רגליו מטמא טומאה חמורה בכל שהוא ואי אמרת מקום חלב מעין הוא חלב צאשה נמי יטמא טומאה חמורה בכל שהוא כוזבו
ורוקו וקשה לרבי מאי קפריך לעולם מעין הוא ואפ"ה לא יטמא טומאה חמורה משום דבעינן דומיא דרוק כדאיתא צנדה (ד' יג.) מה
רוק שמתגלגל ויואל וחוזר ונבלע אף כל שמתגלגל ויואל וחוזר ונבלע יאל חלב צאשה שמתגלגל ויואל ואינו חוזר ונבלע ותימה
הוא לומר דמה שהוא חוזר ונבלע גרס לו ליחשב כמעין ומכל מקום ודאי כן הוא ולרבי לומר דמה שהיה חושבו רבא כמעין
להיות חשיב משקה צפי התינוק היינו משום דסלקא דעתיה שחוזר ונבלע ומייתא ראייה מן המשנה דחוזר ונבלע הוא מדקמני מטמא שלא
לרצון דהיינו אמר לא ניחא לי א"כ חוזר ונבלע הוא דאי לאו הכי אס אמר לא ניחא ליה לא יהיה מטמא והשתא פריך ליה מהכא דאינו חוזר
ונבלע אלמא מקום חלב האשה לאו מעין הוא ופריך אי הכי קשה הא דקמני מטמא שלא לרצון ומשני מי סברת שלא לרצון דלא ניחא ליה
לא שלא לרצון בטמא דתינוק קרובה גבי חלב אבל אמר לא ניחא ליה טהור והיה דנטף חלב מדדיה ונפל לתוך התנור כדאמר
לא ניחא ליה חשיב דודאי לא ניחא ליה כיון שהלך לאיבוד והא דקאמר שלא לרצון בטמא היינו כשנופל בקערה שאינו הולך לאיבוד
דמהני טעמא דדעתיה דתינוק קרובה גבי חלב לחאשוביה או כמשקה וצפי התינוק לעולם כאוכל חשיב והשתא קשה לר"י חדא דבשעתא
מסקינן איפכא לרצון בטמא ושללא לרצון דאמר לא ניחא ליה דומיא דהך דזיתים וענבים הוי ההוא דחלב האשה דאי לאו הכי לא שייך
למימר יוכיחו וכ"כ ס"ל כאיבעית אימא דאמר שאני סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימא אפקורי מפקרי להו אכתי קשה דדומיא דהכי
אית לן למימר בחלב האשה דאזיל לאיבוד וא"כ היינו באומר לא ניחא ליה והתם מטמא דוקא סתמא אבל לא ניחא ליה טהור ועוד קשה
לרבי מאי קאמר התם אלמא קשה הא מתני' וקאמר נמי מי סברת שלא לרצון לא ניחא ליה וקאמר דלא ניחא (ו) טהור ואמאי והא טמא
שלא לרצון טמא היינו משום דחשיב דס מגפתו דדס נעכר ונעשה חלב כדפי' לעיל וא"כ גס אמר לא ניחא ליה נמי יהא טמא. מ"ר:

